

Број 04-34/3

Датум 21-01-2026

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

Име кандидата

Мара Ђуровић

Уметничка област

Примењена уметност и дизајн

Име ментора

мр Никола Божовић

Назив уметничког пројекта

Иконографија и симбологија Богородичиног Покрова-апсидални део олтарског простора и просторна инсталација

Комисија за писање извештаја

Мр Никола Божовић, ред. проф. Факултета примењених уметности у Београду, ментор

Марко Лађушић, ред. проф. Факултета примењених уметности у Београду

др ум. Тијана Којић, ванредни проф. Факултета примењених уметности у Београду

др ум. Весна Кнежевић, ред. проф. Факултета ликовне уметности у Београду

др ум. Горан Јовић, ванредни проф. Факултета ликовних уметности у Београду

Датум седнице Наставно уметничко научног већа на којој је именована Комисија

24.10.2025.

Број одлуке о именовању Комисије

03-28/6-2

2. Биографија кандидата

Име презиме

Мара Ђуровић

Место и датум рођења

Адреса

Телефон

E-mail адреса

– 2025 Ванредни професор, Висока школа Академија Српске Православне Цркве за уметности и конзервацију, Београд

– 2021 Члан је УЛУПУДС-а

Аутор је десет самостално изведених иконостаса и учествује заједничком осликавању храмова (почев од 2004.) у Србији и Републици Српској. Осликала је велики број монументалних икона које се налазе у црквама, манастирима, у Србији и иностранству. Велики број икона, израдила је у болус техници и техници искуцавања, од којих су многе рађене за поклоне православним Епископима и Патријарху Руском, као и за приватне колекције у земљи и иностранству. Излаже на колективним изложбама (почев од 2012) са већим бројем икона; коаутор је три међународне изложбе у Конаку кнегиње Љубице у Београду.

– 2025 Изложба икона професора и сарадника Високе школе Академије СПЦ за уметност и конзервацију „И видесмо славу Његову“, Православни Богословски Факултет, Београд

– 2025 „Крајишки салон“ Конак кнегиње Љубице, Београд

– 2025 Међународна изложба „Српска православна црква у Чешкој“, Прешово

– 2025 Међународна изложба икона „Одигитрија“, Бијељина. „Најљепша икона свијета“ Бијељина, Република Српска

– 2025 Међународна изложба икона, Галерија Коларац, Београд „Светлост логоса“, Београд

– 2025 „Зимска изложба слика“, Музеј Пожаревац

– 2025 Дом Војске Србије, Београд 57. Мајска изложба „Најзад у садашњост“, Београд

– 2025 Културни центар Шабац 29. Изложба икона, Шабац

– 2024 Члан уметничког савета за изложбу „Владика Вићентије“, Београд

– 2024 „Да се не заборави“, аутор поставке студентске изложбе са ауторским вођењем, Београд

– 2023 Самостална изложба „Пред ореолима вечности у КЦ Ранчићевој кући у Гроцкој, Београд

– 2023 Галерија РТС-а „Светост уметности“ - колективна професорска и дипломираних студената изложба, пет радова и одржан Мастер клас позлата на акрилном болусу за време трајања исте изложбе, Београд

– 2023 Самостална изложба „Мисионари сликом“ у Галерији Прогрес, Београд

– 2023 Члан уметничког савета хуманитарне изложбе Светлописи за Сирију, Београд

– 2022 Међународна изложба икона „Проповед у бојама о Богородици“ у Конаку кнегиње Љубице (идејни творац, организатор, члан жирија), Београд

– 2022 Самостална изложба „У дворима Господњим“ у Руском дому, Београд

2022 Црква Покрова Пресвете Богородице Стара Пазова (обликовање храма, још у процесу)

- 2022 Самостална изложба „Сретања” у Кући Ђура Јакшић, Београд
- 2021 Колективне изложбе: Прва Међународна изложба минијатуре Сирмијума, Јубиларна изложба малог формата; 25. Изложба икона у Шапцу, Портрет на икони, Кућа Ђуре Јакшић
- 2021 Монументални триптих на фасади цркве Св. Кнеза Лазара у Гњионици, Република Српска
- 2021 Самостална изложба у Кући Краља Петра, Београд
- 2024 Параклис Св. Луке Симферополског на ВМА у Београду, монументални триптих Покрова Пресвете Богородице, Београд
- 2023 Икона целивајућа Свете Петке у Америци
- 2023 Иконостас, Манастир Св. Архангела Гаврила, Попово поље (Брчко), Република Српска
- 2023 Иконостас, Црква Свете Тројице у Станарима, Република Српска
- 2023 Икона са честицом мошти Свеог Маврикија у Манастиру Свете Богородице Тројеручице на Авали, Београд

3. Детаљна анализа уметничког пројекта кандидата

Докторски уметнички пројекат кандидаткиње Маре Ђуровић носи наслов „Иконографија и симбологија Богородичиног Покрова – апсидални део олтара и просторна инсталација.”

Пројекат представља свеобухватно, методолошки уравнотежено и оригинално истраживање теме Покрова Пресвете Богородице, са посебним фокусом на развој иконографске композиције, њене теолошке слојеве, као и на савремену уметничку интерпретацију. Рад успешно спаја историјско-уметничку анализу, теолошку и практичну уметничку реализацију, што га чини значајним доприносом савременој српској иконографији.

Истиче се:

- детаљно поређење историјских иконографских модела,
- увид у теолошку улогу Богородице као посреднице и заштитнице,
- разумевање Покрова као споне између литургијске праксе и заједнице верника,
- тумачење светлости, простора и композиције у духу источне хришћанске естетике.
- допојасно представљање Богородице раширених руку, новгородског типа
- употреба плаве хаљине и беле мараме са етно-везом,
- мафорион у рукама анђела са медаљоном Агнеца,
- композиционо интегрисање историјских и националних слојева,
- наративни појас са Причешћем апостола,
- медаљони са ликовима црквених песника,
- идеја минијатурних портрета мученика на перима птица.
- симболи крста круга и квадрата
- значај црвене и плаве боје

Практични део рада представља један од најоригиналнијих сегмената дисертације. Ауторка је реализовала апсидалну композицију Покрова која спаја традицију и савремени приступ. Доследно примењује интердисциплинарни приступ, комбинујући историјску анализу иконографских типова са теолошким и естетским тумачењима. Посебна вредност рада показује се у начину на који су интегрисани класични иконографски модели са локалним духовним и културолошким особеностима. Та синтеза је представљена без наметања, а аргументација је изведена јасно и систематично. У апсидалном простору олтара, иконографија Богородичиног Покрова поседује изражену семантичку и функцијску повезаност са евхаристијским језгром храма. Богородица се ту јавља као фигура посредовања, схваћена у оквирима православне еклисиологије као „живи храм“, што условљава специфичан однос између представе, архитектонског оквира и литургијског кретања. Анализа историјских примера показује да се мотив Покрова не јавља као самостална иконографска формула, већ као део шире визуелно-литургијске целине.

4. Оцена остварених резултата

Преношење мотива Богородичиног покроба у форму просторне инсталације разматрано је као метод савремене интерпретације традиционалних симбола, при чему се не доводи у питање њихово изворно богословско значење. Просторна инсталација омогућава проширење начина рецепције, активирајући телесно присуство посматрача и уводећи нови ниво односа између сакралног мотива и савременог изложбеног простора.

На основу спроведене анализе може се закључити да мотив Богородичиног покроба задржава своју семантичку стабилност упркос променама медија и контекста, те да његова примена у савременој просторној инсталацији представља легитиман вид континуитета традиције, а не њеног прекида.

Истраживање мотива Богородичиног Покроба показује да је реч о изузетно слојевитом иконографском моделу, који у себи повезује догматску, есхатолошку и заштитничку димензију лика Богородице. У контексту апсидалног простора олтара, Покров добија наглашену литургијску функцију, постајући визуелни знак заштите, посредовања и саборности Цркве.

Преношењем овог мотива у форму просторне инсталације отвара се могућност његове актуелизације у савременом уметничком језику, без нарушавања његовог изворног духовног значења.

Дисертација се истиче оригиналношћу, научном утемељеношћу, интердисциплинарним приступом, као и високом уметничком вредношћу практичног дела. Рад представља значајан допринос православној уметности и у потпуности испуњава услове за докторску дисертацију.

5.Критички осврт Комисије

даткиња полази од релевантних византијских и пост византијских извора као и од признате научне и историјско уметничке литературе, при чему показује способност самосталне анализе, критичког вредновања и аргументованог тумачења иконографских модела. Начин на који су анализирани историјске трансформације мотива Покрова Пресвете Богородице указује на зрео истраживачки приступ и адекватно разумевање односа традиције и савременог уметничког израза. Уметнички радови реализовани у оквиру докторског пројекта показују висок ниво ликовне дисциплине, техничке компетентности и контроле материјала. Кандидаткиња уверљиво примењује традиционалне иконописачке поступке, укључујући позлату и рад са материјалима, интегришући их у савремени концептуални оквир. Просторна интерпретација апсидалног простора заснована је на јасној анализи његове функције и симболике што не доводи у питање његов сакрални и литургијски контекст.

Методолошка структура рада је јасно дефинисана и доследно спроведена. Однос теоријског и практичног сегмента пројекта је функционално повезан. Закључци су изведени на основу анализе сопствене уметничке праксе и релевантних извора. Рад показује да кандидаткиња поседује способност самосталног уметничко-истраживачког рада на нивоу докторских уметничких студија.

Истраживање мотива Богородичиног Покрова показује да је реч о изузетно слојевитом иконографском моделу, који у себи повезује догматску, есхатолошку и заштитничку димензију лика Богородице. У контексту апсидалног простора олтара, Покров добија наглашену литургијску функцију, постајући визуелни знак заштите, посредовања и саборности Цркве.

Теоријски део дисертације представља темељну анализу историјског развоја теме Покрова. Посебно је значајно што кандидаткиња не остаје на нивоу описа, већ нуди интерпретацију улоге Покрова у формирању богословске свести и идентитета православне заједнице.

6. Закључак са образложењем доприноса пројекта уметности

Истраживање иконографије и симбологије Богородичиног Покрова у контексту апсидалног простора олтара и његове трансформације у савремену просторну инсталацију показује континуитет богословске мисли и визуелног језика, као и њихову отвореност за нова тумачења у оквиру савремене уметничке праксе.

Мотив Покрова, као симбол заштите, заступништва и саборности, у византијској и пост византијској традицији представља визуелну артикулацију есхатолошке наде и литургијског искуства Цркве.

У апсидалном простору олтара, овај мотив је непосредно повезан са евхаристијским центром храма и разумевањем Богородице као живог храма и посреднице између небеског и земаљског. Анализа историјских примера показује да се иконографија Покрова не развија као изоловани приказ, већ као сложен визуелни систем у дијалогу са архитектуром, светлошћу и литургијским кретањем.

Преношењем овог мотива у форму просторне инсталације омогућава се савремено читање традиционалних симбола без губитка њиховог изворног значења, наглашавајући српску верзију Покрова као допринос. Просторна инсталација омогућава активно учешће посматрача и телесно искуство простора, чиме се мотив Покрова актуализује као доживљај заштите и саборности у савременом контексту.

ЗАКЉУЧАК

Овим истраживањем кандидаткиња је показала висок степен стваралачке зрелости, методолошке доследности и интер дисциплинарне осетљивости у сложеној теми. Полазећи од теолошких, литургијских и визуелних основа византијске и пост византијске традиције, рад указује на континуитет значења овог мотива, али и на његову адаптабилност у савременом уметничком контексту. Рад се одликује јасно артикулисаним истраживачком позицијом, уверљивом аргументацијом и оригиналном тумачењима која превазилазе дескриптивни ниво анализе. Посебну вредност представља спајање теоријског увида и уметничко-истраживачке праксе, чиме дисертација даје значајан допринос савременим проучавањима византијског наслеђа и његових савремених интерпретација.

Истраживање мотива Богородичиног Покрова показује да је реч о изузетно слојевитом иконографском моделу, који у себи повезује догматску, есхатолошку и заштитничку димензију лика Богородице. У контексту апсидалног простора олтара, Покров добија наглашену литургијску функцију, постајући визуелни знак заштите, посредовања и саборности Цркве. На нашим просторима ова иновативна српска верзија приказа Покрова још није никада реализована у олтарској апсиди храма, што представља значајан допринос у обогаћивању програма живописа.

Преношењем овог мотива у форму просторне инсталације отвара се могућност његове актуелизације у савременом уметничком језику, без нарушавања његовог изворног духовног

значања.

На основу увида у приложену документацију и на основу процене резултата уметничког истраживања, аутентичности и доприноса, комисија одобрава приступање одбрани докторског уметничког пројекта.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Мр Никола Божовић, ред. проф. Факултета примењених уметности у Београду, ментор

Марко Лађушић, ред. проф. Факултета примењених уметности у Београду

др ум. Тијана Којић, ванредни проф. Факултета примењених уметности у Београду

др ум. Весна Кнежевић, ред. проф. Факултета ликовне уметности у Београду

др ум. Горан Јовић, ванредни проф. Факултета ликовних уметности у Београду